

31. ออติล เรอดง (Odilon Redon)

จิตรกรซีมบอลิสต์ผู้มีดวงตาเห็นภาพตามจินตนาการ

ภาพเขียนตัวเองของเรอดง

ออติล เรอดง เป็นเด็กบอบบางที่เกิดในบอร์โดซ์ ประเทศฝรั่งเศส ค.ศ. 1840 เขาใช้ชีวิตในวัยเยาว์ ณ บ้านพักของครอบครัวในเปเรลบาด อันเป็นดินแดนห่างไกลความเจริญ และเติบโตขึ้นมาพร้อมกับได้ฟังนิยายปร่าปรายประหลาด ๆ ของผู้คนในถิ่นนั้น ภาวะแวดล้อมในระยษะนี้มีผลจารึกอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของเขาตลอดเวลาต่อมา มันทำให้เขาสร้างโลกขึ้นมาอีกโลกหนึ่งตามความคิดคำนึงสำหรับมีชีวิตรอยู่ แม้แต่ในระยษะหลัง ๆ เขาก็ยังกลับไปวาดรูปที่เปเรลบาดอีกทุกฤดูร้อน จนกระทั่งครอบครัวของเขาขายบ้านพักแห่งนั้นไป

เขาหัดวาดรูปมาตั้งแต่อายุน้อย พออายุได้ 11 ขวบก็ติดใจภาพเขียนของเดอลากัวซ์ที่แสดงอยู่ในงานที่บอร์โดซ์ อายุ 15 ปีเข้าศึกษาศิลปะในบอร์โดซ์กับจิตรกรโรแมนติกชื่อ สแตนลิสซ์ โกแรง ลอกเลียนแบบภาพพิมพ์และภาพสีน้ำของอังกฤษ แล้วก็ศึกษาการวาดรูปโครงกระดูก หลังจากทุ่มล้มเหลวในการทำงานทางด้านประติมากรรมและสถาปัตยกรรมแล้วก็หันมาเรียนกับ จอง เลยอง เจโรม ที่เอกอล เดโบซาร์ ในปารีส แต่ไม่ค่อยได้เรียนรู้อะไรที่นั่นเพราะอารมณ์และความสนใจไม่ตรงกับครู ระหว่างนั้นเขาได้รู้จักมักคุ้นกับนักพฤกษศาสตร์ผู้ให้เขาตุสไลด์จากกล้องไมโครสโคปด้วย และคุยกับเขาเรื่องวรรณกรรม เช่น กวีนิพนธ์ฮินดู เซกสเปียร์ โพลแบร์ มายาร์เม่ และปรัชญาเยอรมัน

ใน ค.ศ. 1863 เรอดงพบกับศิลปินภาพพิมพ์แห่งเมืองบอร์โดซ์ชื่อ รูตอล์ฟ เบรอชแดง และไปสมัครเรียนด้วยในอีก 2 ปีต่อมา สิ่งประหลาดๆ ในภาพป่าของเบรอชแดง (Bresdin) เช่น นก และดอกไม้ที่มีหน้าเหมือนคน และมีงูเลื้อยอยู่ย้วยเยี้ยนนั้นแสดงอิทธิพลในรูปทรงของเรอดง ซึ่งมักจะมီးอะไรคลุมเครืออยู่แล้ว และศิลปินผู้นี้ก็ได้แนะนำการวาดรูปด้วยสีถ่านให้แก่เขาอีกด้วย เรอดงให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ตำหนิพวกจิตรกรหัวก้าวหน้า (avant garde) ที่แสดง ณ ชาลง ค.ศ. 1868 ในปารีสว่า ไม่เปิดประตูรับความคิดในแง่จิตวิญญาณให้กับงานศิลปะเสียบ้างเลย เมื่อเกิดสงครามฝรั่งเศส-ปรัสเซีย ระหว่าง ค.ศ. 1870-1871 เรอดงถูกเกณฑ์ทหาร เป็นผลให้เขามองเห็นและเข้าใจอะไรตามความเป็นจริงมากขึ้น

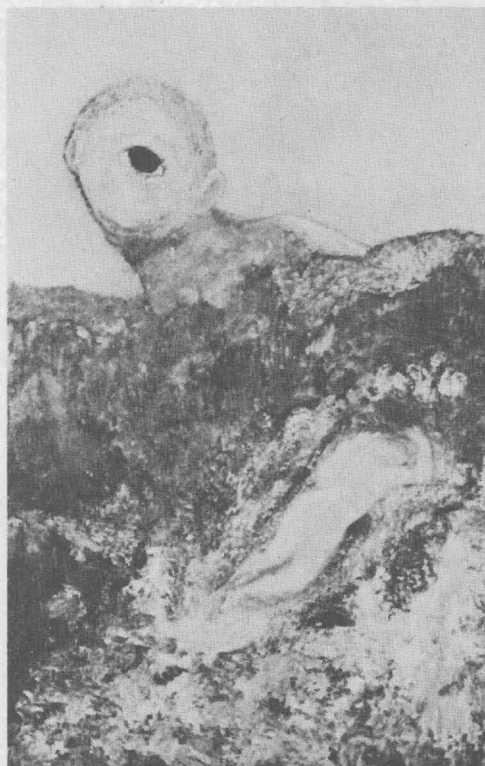
เมื่อสงครามเลิกเขาไปอยู่ในปารีส ตั้งหน้าทำแต่ภาพพิมพ์หินเท่านั้น และทำมาจนกระทั่ง ค.ศ. 1878 วิธีนี้ทำให้เขาสามารถถ่ายถอดภาพเขียนสีถ่านลงบนพิมพ์หิน ทำให้ได้ภาพที่ตัดกันเข้มระหว่างสีดำกับพื้นกระดาษขาว แล้วสมุดภาพพิมพ์หินเล่มแรกของเขาได้พิมพ์เผยแพร่ใน ค.ศ. 1879 โดยมีอีกหลายเล่มติดตามมา

ในช่วงปี ค.ศ. 1880 และ ค.ศ. 1885 เป็นระยะเปลี่ยนแปลงสำหรับเรอดง เป็นเวลาที่ชื่อเสียงของเขากำลังหอมหวานอยู่ในหมู่นักประพันธ์ซิมบอлист ก็มีแต่เขากับกุสตาฟ มอโร เท่านั้นที่มีภาษาศิลปะและทฤษฎะที่สื่อกันได้โดยสนิทกับนักประพันธ์เหล่านั้น

เรอดงแสดงงานที่ทำในปี ค.ศ. 1886 ร่วมกับกลุ่ม 20 ในกรุงบรัสเซลส์ปีถัดไป แล้วต่อไปกับกลุ่มสุนทรีย์อิสระ (La Libre Esthétique) ในปี ค.ศ. 1886 เขาแสดงงานในปารีสร่วมกับศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ “สมาคมศิลปินอิสระ” ซึ่งเซอร์ราท์และซีญูย์ร่วมกับศิลปินอื่นๆ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1884 ยกให้เขาเป็นประธานสมาคม

รูปลักษณะในงานของเขาเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาระหว่างแบบที่สงบเงียบกับที่ทุนทุราย จนมาถึงสมัยหลังปี ค.ศ. 1890 แล้วนั้นแหละ ภาพเขียนและภาพสีพาสเทลของเขาจึงแสดงรูปแบบส่วนตัวได้อย่างสมบูรณ์ ภาพแสงแห่งวันเวลาเริ่มเข้ามาปรากฏในงานของเขา โดยมีใบหน้าลึกลับให้เห็นอยู่เรื่อย ๆ หลัง ค.ศ. 1895 ใบหน้าอย่างนี้บ่งบอกว่า เป็นใบหน้าของพระคริสต์ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900 เป็นต้นไปเขาทำงานโดยใช้ธรรมชาติเป็นแหล่งบันดาลใจมากขึ้น โดยเขียนภาพหุ่นนิ่งและภาพเหมือนเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ ค.ศ. 1905 มา เขาจะเขียนภาพดอกไม้หรือไม้ก็ภาพรถม้าของอะพอลโล โดยใช้สีสดใส และเป็นโมโนคอดิก ซึ่งเป็นลักษณะที่เขาจะทำภาพ **Birth of Venus** ในแบบต่างๆ ต่อมาภายหลัง ค.ศ. 1910

ในบั้นปลายของชีวิต เขามีงานแสดงภาพทั่วไปทั้งในสหรัฐอเมริกา รัสเซีย อังกฤษ และ สวิตเซอร์แลนด์ เช่นเดียวกับตามร้านขายภาพในปารีสมีภาพเขียนของเขาติดแสดงอยู่ ในงานแสดงภาพของมานน์และศิลปินโพสท์-อิมเพรสชันนิสต์ที่ลอนดอนใน ค.ศ. 1910 และที่นิวยอร์กใน Armory Show นั้นได้จัดแบ่งส่วนหนึ่งไว้ให้เขาโดยเฉพาะ

ภาพไซกลอปซ์ โดยเรอดง ราว ค.ศ. 1898—ค.ศ. 1900 ภาพเขียนสีน้ำมันบนแผ่นไม้
ขนาด 64 × 51 ซม. พิพิธภัณฑ์ศิลปะเคอเลอร์ มีลเลอร์ ออตเตอโล

แม้ว่าเรอดงจะทำงานของตนเป็นเอกเทศ และไม่สู้จะเป็นที่สนใจในหมู่ศิลปินอิมเพรสชันนิสต์นัก ตัวเขานั้นก็ยังชอบงานศิลปะร่วมสมัยของคนอื่นๆ อยู่ไม่น้อย ไม่ว่างานเหล่านั้นจะผิดแผกแตกต่างไปจากงานที่เขาทำโดยสิ้นเชิงหรืออย่างไร เขายกให้เตอการ์ดเป็นยอดศิลปินที่ยังมีชีวิตอยู่ ขณะเดียวกันก็ชอบภาพวิวของเรอนัวร์, สนใจงานของเซซาน, เซอวาร์, โกแก็ง และแวนโก๊ะท์ ทั้งโกแก็งและเอมีล แปรร์นาร์ ซึ่งเป็นเพื่อนกับเรอดงก็ยังได้รับอิทธิพลจากเขา

เมื่อคราวไปเที่ยวลอนดอนในปี ค.ศ. 1895 เรอดงได้เห็นรูปปั้นหินอ่อนเทพีสามองค์ของกรีก แล้วก็ชื่นชมมาก เลยหันความสนใจไปสู่ศิลปะของยุโรปตอนใต้ ขณะเดียวกันก็ติดใจระบำบัลเลต์รัสเซีย ในปี ค.ศ. 1909 และ ค.ศ. 1913 เขาพิมพ์เผยแพร่หนังสือบันทึกความทรงจำของตน พอถึง ค.ศ. 1916 ก็ล้มป่วยลงและสิ้นชีวิตในปารีส เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน ปีนั้นเอง